

Beleidsplan Stichting BuurtGroenBedrijf 2024-2027

Oktober 2023

1. HET BUURTGROENBEDRIJF	2
2. ONZE DOELSTELLING	3
3. ONZE ACTIVITEITEN	4
3.1. Activiteiten	4
3.2. Onze werkwijze	5
3.3. Onze waarde	7
3.4. Het beleid voor de komende jaren (prioriteiten)	9
4. WIJZE VAN VERWERVING VAN INKOMSTEN	10
5. BELONINGSBELEID	11
6. BEHEER EN BESTEDING VAN HET VERMOGEN	12

1. Het BuurtGroenBedrijf

Het BuurtGroenBedrijf is een ondernemend Arnhems buurtinitiatief dat streeft naar een prettige leefomgeving voor iedereen in het Spijkerkwartier. Samen met bewoners en partners wil het BuurtGroenBedrijf de wijk transformeren tot een klimaat- en toekomstbestendige buurt.

Ons doel is een groene en sociale buurt realiseren door zelf de regie te nemen over de plek waar we wonen, werken, wandelen, slapen, samenzijn, vieren, vallen, eten, ademen, opstaan, groot worden, een begin maken, een punt zetten, kortom leven!

Aanleiding

Het Spijkerkwartier is de eerste stadsuitbreiding die in de 19de eeuw buiten de oude stadswallen van Arnhem werd gebouwd. Het is een levendige en dynamische wijk en bovendien een rijksbeschermd stadsgezicht. De wijk kent relatief veel jonge bewoners (18 t/m 35 jaar) waaronder veel studenten- en alleenstaanden. Het aantal verhuisbewegingen is naar verhouding hoog. Het Spijkerkwartier kent weinig corporatiewoningen. Het aandeel particuliere huur, met voornamelijk kamers en kleine appartementen in de historische panden, is hoog vergeleken met de rest van de stad.

Met deze cultuurhistorische en stedenbouwkundige opzet en bijbehorende complexe maatschappelijke vraagstukken, zoals klimaatverandering en energietransitie, is het een uitdaging om het Spijkerkwartier leefbaar te houden.

2. Onze doelstelling

De statutaire doelen van de stichting zijn:

- Een groene en sociale wijk realiseren door zelf regie te nemen over de kwaliteit van de leefomgeving.
- De activiteiten een voorbeeld laten zijn voor en/of uit te breiden naar andere wijken.
- Het verrichten van alle verdere handelingen die in de ruimste zin met de bovenste twee punten verband houden of die kunnen bevorderen.

Daarbij zijn de volgende doelstellingen geformuleerd:

1. Het duurzaam vergroenen van de wijk, in zowel de openbare als de private buitenruimte.
2. Betrokkenheid ontwikkelen door te bouwen aan sociale netwerken in de wijk.
3. De bewustwording over de kwaliteit van de eigen leefomgeving vergroten.
4. Het overdragen van kennis over ecologisch en sociaal waardevol groenbeheer.
5. Het professionaliseren en verduurzamen van de bedrijfsvoering.

Deze doelstellingen zijn nauw met elkaar verbonden, omdat ze afhankelijk zijn van elkaar en tegelijkertijd ontwikkeld worden. Wanneer ze in balans zijn, zullen ze elkaar versterken. Alle activiteiten die we organiseren dragen aan minimaal drie van de vijf doelstellingen bij.

3. Onze activiteiten

Het BuurtGroenBedrijf houdt van pionieren. Samen met bewoners bouwt het aan een groeiende en bloeiende wijk waar het prettig toeven is voor iedereen: mens, dier, boom en plant. Tegels wippen, hemelwater opvangen, bollen planten, hekjes vlechten of buurtbokashi maken, vergroenen is een feestje als je het met elkaar doet!

3.1. Activiteiten

Het BuurtGroenBedrijf organiseert diverse activiteiten om de gestelde doelen te bereiken, namelijk:

Tegelwippen

Vergroening begint met tegelwippen! Het BuurtGroenBedrijf organiseert in de hele wijk allerlei activiteiten of straatacties voor het vergroten van boomspiegels, het vergroenen van voortuinen of het aanleggen van geveltuinen. De stichting zet zich ook in om samen met bewoners en/of partners nieuwe buurttuinen te ontwikkelen. In de grotere acties wordt er aansluiting gezocht met landelijke campagnes zoals NK-Tegelwippen, NLdoet, Burendag en Plant je mee (voorheen het Vergeten Plantseizoen).

Beplanten

Na het tegelwippen kan er ingeplant worden. De beplantingsplannen van het BuurtGroenBedrijf staan voor jaarrond voldoende voedsel voor (wilde) bijen, vlinders, vogels en andere dieren. Er wordt zo veel mogelijk gebruik gemaakt van bollen en inheemse planten, bij voorkeur biologisch en lokaal opgekweekt. Het BuurtGroenBedrijf heeft de ambitie om met bewoners het eigen plantmateriaal in de wijk op te kweken door lokaal zaadjes te oogsten of planten te stekken.

Water geven en opslaan

Om de jonge planten en bomen van voldoende water te voorzien zal er hemelwater moeten worden opgeslagen in de wijk. Ook bestaande bomen en beplanting hebben vaak te weinig groene ruimte om zich heen om voldoende water op te kunnen nemen en vast te houden in de bodem. Dit maakt de bomen en de beplanting kwetsbaar voor extreme droogte, neerslag of wind. Om hier de aandacht op te vestigen worden er voor bewoners regentonacties georganiseerd inclusief workshops als 'Hoe sluit ik mijn regenton aan' en 'Maak je eigen regenton'.

Om op grotere schaal water te kunnen opslaan werkt het BuurtGroenBedrijf graag samen met woningbouwcorporaties, VvE's en de gemeente. Door ons aan te sluiten bij bestaande renovatie- en verduurzamingsprojecten kunnen de werkzaamheden voor

het afkoppelen van regenwater van het riool gecombineerd worden en ontstaan win-win situaties, zoals waterbeschikbaarheid tijdens droge perioden, ontlasting van het riool bij hevige neerslag en het vertraagd afvoeren van regenwater.

Mulchen

Na een aantal succesvolle pilots op het gebied van het maken van buurtbokashi en het mulchen van vrijkomend groen streeft het BuurtGroenBedrijf ernaar om het vrijkomend (herfst)blad structureel in te zetten voor het beheer van boomspiegels en plantvakken. Dat kan door de locaties waar meer vrijkomend blad beschikbaar is dan er verwerkt kan worden te verbinden met de plekken in de wijk waar een mulchlaag gewenst is. Deze uitwisseling van blad gebeurt zo veel mogelijk voor en door bewoners. Dat versterkt de sociale binding in de wijk.

Opfrissen en onderhouden

Het BuurtGroenBedrijf organiseert straatacties om boomspiegels en plantvakken op te frissen. Tijdens deze opfrisdagen worden de bewoners meegenomen in het ecologisch waardevol tuinieren, zodat alleen de overdaad aan ongewenste kruiden verwijderd wordt en er voldoende voedsel en schuil- en nestgelegenheid behouden blijft voor (wilde) bijen, insecten, vlinders, vogels en andere dieren. Het BuurtGroenBedrijf streeft ernaar om haar sociaal-ecologische beheervisie op een toegankelijke manier over te dragen aan bewoners, zodat zij zich steeds comfortabeler voelen bij het zelfstandig beheren van boomspiegels en plantvakken. Hiervoor zal een meerjarige communicatiestrategie opgezet worden.

Vlechten

Het vlechtwerk rondom nieuwe en geadopteerde boomspiegels is begonnen als pilot, maar inmiddels een beeldmerk van de wijk geworden. De vlechtwerken geven beschutting aan de beplanting en vormen een belemmering voor honden, auto's en fietsen. De wilgentenen en palen zijn onbewerkt en bevatten geen chemicaliën, zodat de vlechtwerken na afloop gehakseld en als mulchlaag in de plantvakken verwerkt kunnen worden. Hierdoor wordt extra organische stof aan de bodem toegevoegd. Lokale verwerking vermindert bovendien het aantal vervuilende transportbewegingen en de hoeveelheid afvoerkosten. Het laatste pluspunt is dat bewoners het erg leuk blijken te vinden om te vlechten! Het zorgt voor meer betrokkenheid in de wijk én meer boomspiegeladoptanten.

Globale jaarplanning:

De georganiseerde activiteiten vinden plaats buiten de kerstperiode (december/januari) en het zomerreces (juli/augustus).

Januari: Kerstreces (alleen noodzakelijke werkzaamheden).

Februari: Tegelwippen, wilgentenen vlechten/afkoppelen hemelwater.

Maart: Tegelwippen, inplanten en onderhoud.

April: Tegelwippen, inplanten en onderhoud.

Mei: Onderhoud/afkoppelen hemelwater.

Juni: Onderhoud/afkoppelen hemelwater.

Juli: Zomerreces (alleen noodzakelijke werkzaamheden).

Augustus: Zomerreces (alleen noodzakelijke werkzaamheden).

September: Tegelwippen en inplanten/afkoppelen hemelwater.

Oktober: Tegelwippen en inplanten/afkoppelen hemelwater.

November: Verwerken van herfstblad/mulchen.

December: Kerstreces (alleen noodzakelijke werkzaamheden).

3.2. Onze werkwijze

In alle projecten staat het vergroten van kwalitatief groen, biodiversiteit, klimaatadaptatie en circulariteit centraal. Vrijkomende materialen worden binnen de wijk verwerkt, zodat er zo min mogelijk materiaal aan- en afgevoerd moet worden. Het transport doen we met een elektrisch aangedreven palletwagen, platte kar of (transport)fiets. De straat vegen we schoon met een bezem in plaats van herrie te maken met een bladblazer. Door onze werkwijze is het BuurtGroenBedrijf aanspreekbaar en heeft het altijd tijd voor een praatje.

Onze activiteiten zijn toegankelijk en laagdrempelig. Groene vingers zijn niet nodig: iedereen kan meedoen! Naast de coördinator is er een gediplomeerd groenspecialist aanwezig, die bewoners op weg helpt, advies en/of tips geeft en leuke weetjes vertelt tijdens de werkzaamheden. Klussen worden zo georganiseerd dat deze maximaal 2,5 uur duren en het liefst klaren we ze samen, want vele handen maken licht werk!

“Als wij de plantjes water geven in de wijk, doen we dat al lopend met een tank water. Dat is arbeidsintensief, het duurt hartstikke lang en in die zin kun je zeggen: dat is niet efficiënt en effectief. Aan de andere kant: ik heb tijdens zo'n wandeling de héle wijk gesproken, álle straten. En ik kom meestal ook nog mensen van de gemeente tegen. Na het water geven ben ik op de hoogte van alles wat er speelt. Voor mij is het de meest effectieve manier van vergaderen!” Jolanda van Looij (coördinator BuurtGroenBedrijf) in het onderzoek Zin in de Wijk, 2022

Principes van waaruit het BuurtGroenBedrijf werkt:

- Iedereen die zich betrokken voelt bij de missie van het BuurtGroenBedrijf kan meedoen.
- Het BuurtGroenBedrijf kent geen concurrentie, maar werkt samen.
- Het BuurtGroenBedrijf is een *living lab*: wij leren van elkaar.
- Het BuurtGroenBedrijf zoekt in alle projecten de samenwerking met bewoners, werkgroepen en andere partijen zoals overheden, (lokale) ondernemers, organisaties en kennisinstellingen. Hierin zet het BuurtGroenBedrijf het bewonersbelang centraal.
- Het BuurtGroenBedrijf werkt met wat er al is en vanuit overvloed. Daarom past het de activiteiten aan op de beschikbare capaciteit en budgetten.
- Het BuurtGroenBedrijf is méér dan een groenbedrijf. Ecologie en het sociale aspect zijn even belangrijk in onze werkzaamheden.
- Het BuurtGroenBedrijf werkt vanuit passie en intrinsieke motivatie én wil graag (financiële) waardering voor zijn werk. Geld verdienen is geen doel, maar een middel om waarden te realiseren. De opbrengsten wordt ingezet voor een groene en sociale buurt.
- Voor mensen met een bescheiden budget werkt het BuurtGroenBedrijf met sociale tarieven. Vanuit de betaalde opdrachten doneert de stichting tijd en kennis aan groene initiatieven in de wijk.

Op straatniveau

Vergroenen is onze aanleiding om te bouwen aan sociale netwerken en het vergroten van het bewustzijn over de kwaliteit van onze leefomgeving. Het Spijkerkwartier staat bekend om zijn diversiteit. Bijna elke straat kent een eigen identiteit en heeft daardoor ook een eigen aanpak nodig. De ene straat kan meer hulp gebruiken bij het organiseren van plannen en de andere heeft er meer baat bij begeleid te worden bij het onderhouden van het groen. Het BuurtGroenBedrijf heeft alle kennis, kunde en gereedschappen in huis om hierop in te spelen: het ontwikkelen van nieuwe projectinitiatieven, het maken van een ontwerp, het begeleiden van een participatietraject of het organiseren van lezingen, workshops en rondleidingen om ervaringen, vaardigheden en kennis op een toegankelijke manier over te brengen.

"Het BuurtGroenBedrijf heeft een nieuwe methodiek neergezet in de afgelopen jaren, gericht op 'de straat', wat tot een sterk draagvlak voor hun aanpak heeft geleid."
(Wijkmanager gemeente Arnhem, in het onderzoek Zin in de Wijk, 2022.)

Reuring

Het fijnmazig netwerk in de wijk maakt het BuurtGroenBedrijf een goede samenwerkingspartner voor de gemeente en kennis- en zorginstellingen. Het

BuurtGroenBedrijf maakt zoveel mogelijk gebruik van wat er al is en combineert groene bewonersinitiatieven met groot onderhoud en verduurzamingsopgaven van gemeente en woningbouwcorporaties. Hierdoor ontstaat er een continue reuring op straat. Met deze reuring wil het BuurtGroenBedrijf een gedragsverandering stimuleren op diverse terreinen, zoals zelf regie nemen, participatie, positieve gezondheid en verbondenheid in de wijk.

"Deze aanpak werkt als een lopend vuurtje. We starten een project op één plek met steun van de gemeente: bewoners reageren positief. Andere bewoners vragen het ook aan, andere organisaties zien het in de straten en willen met ons samenwerken. We starten weer een nieuw project en bouwen zo verder."

Jolanda van Looij (coördinator BuurtGroenBedrijf) in het onderzoek Zin in de Wijk, 2022

Pilots, projectinitiatieven en ontwerp

Het BuurtGroenBedrijf initieert uiteenlopende projecten en pilots om de buurt te vergroenen op een circulaire, duurzame en sociale manier. Door samen pilots en projecten te doen wordt de theorie omgezet naar de praktijk en tegelijkertijd wordt er vanuit daar weer nieuwe kennis opgedaan. Door deze ervaringen te delen met andere wijken wordt het Spijkerkwartier letterlijk de proeftuin van Arnhem.

Bewoners kunnen bij het BuurtGroenBedrijf aankloppen voor een groen ontwerp dat we samen maken. Met een beheerplan op maat kunnen ze vervolgens met minimale begeleiding aan de slag in hun eigen (buurt)tuin. Ook samenwerkingspartners zoals de gemeente en woningbouwcorporaties kunnen hiervoor bij het BuurtGroenBedrijf terecht.

3.3. Onze waarde

Het BuurtGroenBedrijf is op verschillende gebieden van waarde:

Ecologisch

Het BuurtGroenBedrijf maakt bewoners en ondernemers bewust van de waarde van flora en fauna. We bouwen samen aan een wijk waarin bomen, struiken, planten en dieren zich optimaal kunnen ontwikkelen. We vergroten de ecologische waarde door te variëren in soortkeuze, zodat het voedselaanbod voor insecten, vogels en zoogdieren geoptimaliseerd wordt. Bovendien kiezen we waar mogelijk voor biologisch geteelde en inheemse planten en struiken.

Klimaatadaptief

We vergroenen de buitenruimte, openbaar en particulier, door overal in de wijk te ontsteden en klimaatadaptieve (gevel)tuinen aan te leggen. Vergroening

bevordert de luchtkwaliteit, geeft verkoeling tijdens extreme hitte en zorgt dat regenwater kan infiltreren in de bodem. Ook informeren we over het belang van het afkoppelen van regenwater en bieden we ondersteuning door het geven van workshops hierover.

Sociaal

Onze activiteiten zorgen voor nieuwe ontmoetingen en verstevigen het bestaande netwerk in de wijk. Hierdoor wordt de toegang tot hulp, informatie en middelen voor buurtbewoners groter. Het BuurtGroenBedrijf nodigt mensen uit actief deel te nemen. Zo voelen zij zich sterker verbonden met elkaar en kunnen ze zich identificeren met de wijk. Dit bevordert hun vertrouwen en veiligheidsgevoel. Onze interactie en kennisdeling maken mensen bewuster en meer betrokken bij elkaar en de buurt, waardoor een collectieve opvatting over normen en waarden kan ontstaan. Dit versterkt de solidariteit in en met de wijk. Deelnemen aan onze activiteiten en aan het werk zijn in je eigen leefomgeving heeft een positieve uitwerking op je woongenot.

“Het BuurtGroenBedrijf is een prachtig initiatief waar ik bij wil horen.”

(Deelnemer in het onderzoek Zin in de Wijk, 2022.)

Economisch

Het vergroenen van de wijk verhoogt de waarde van onroerend goed en levert een aantrekkelijk vestigingsklimaat op. In een groene wijk is minder criminaliteit en voelen bewoners zich veiliger. Ook heeft wonen tussen het groen een positief effect op de lichamelijke en geestelijke gezondheid met een besparing op zorg- en arbeidskosten als gevolg.

Door het initiëren van verschillende projecten en pilots zorgen we voor meer werkgelegenheid in de buurt, bijvoorbeeld bij lokale ondernemers. Ook brengen we geld in de wijk door het aanvragen van subsidies bij provinciale en/of landelijke fondsen of instanties en bieden we activerend werk en zinvolle werkplekken aan.

“Het BuurtGroenBedrijf kent de wijkbewoners en heeft de capaciteit om draagvlak te regelen voor vergroeningsplannen. Daarmee biedt het een unieke combinatie van kennis van groen en het enthousiasmeren, motiveren, mobiliseren, verbinden en activeren van bewoners.”

Jolanda van Looij (coördinator BuurtGroenBedrijf) in het onderzoek Zin in de Wijk, 2022

3.4. Het beleid voor de komende jaren (prioriteiten)

Duurzame vergroening

- Realiseren van nieuwe (binnen)tuinen in de wijk die door, voor en met bewoners worden aangelegd en onderhouden.
- Verder ontwikkelen gesloten kringlopen op het gebied van water en vrijkomend groen en (herfst)blad.

Betrokkenheid en sociale netwerken

- Verder ontwikkelen sociaal en ecologisch groenonderhoud in de wijk.
- Opzetten van een (wijk)kwekerij van (inheemse en lokale) vaste planten, heesters en klimplanten.
- Opzetten van een (of meerdere) vrijwilligersgroep(en) voor aanleg en onderhoud, en aansluiting zoeken bij al bestaande groengroepen.
- Aansluiten bij (latente) initiatieven in andere wijken.

Bewustwording over de kwaliteit van onze leefomgeving

- Organiseren van pilots, workshops, lezingen en rondleidingen.
- Doorontwikkelen van deskundigheid en vakmanschap over ecologisch en sociaal waardevol groenbeheer en dit aan anderen overdragen.
- Inzetten van digitale media om kennis te delen en betrokkenheid onder een bredere doelgroep te vergroten.

Professionaliseren en verduurzamen van de bedrijfsvoering

- Continuïteit en stabiliteit in de bedrijfsvoering brengen.
- Voortzetten en verder ontwikkelen impactmeting voor opschaling naar andere wijken en steden.

In deze beleidsperiode willen we een aantal mogelijkheden nader onderzoeken, namelijk:

- Willen we ons ontwikkelen tot de groenbeheerder van de wijk?
- Welke particuliere (groen)opdrachten nemen we wel of niet aan? Passen deze opdrachten bij de werkzaamheden van het BuurtGroenBedrijf? Dragen deze opdrachten, nu en op termijn, bij aan de doelstellingen van het BuurtGroenBedrijf? Dragen deze opdrachten bij aan een gezonde bedrijfsvoering van het BuurtGroenBedrijf?

4. Wijze van verwerving van inkomsten

De werving van gelden zal plaatsvinden op verschillende manieren, onder andere door het benaderen van eventuele samenwerkingspartners zoals gemeente, provincie, lokale en landelijke stichtingen en hulporganisaties. Het BuurtGroenBedrijf wil inkomsten genereren door middel van:

- Opdrachten, advies en kennisoverdracht.
- Subsidies en donaties.
- Schenkingen, erfstellingen en legaten.
- Alle andere verkrijgingen en baten die passen bij onze stichting.

5. Beloningsbeleid

Vrijwillige inzet

Vrijwillige inzet is belangrijk voor het BuurtGroenBedrijf. Het toont de betrokkenheid en het draagvlak in de wijk. Vrijwilligers krijgen geen financiële vergoeding voor hun inzet, maar om hun werk op een duurzame en toekomstbestendige manier in te zetten worden zij op verschillende manieren beloond, namelijk: met een schone en groene buurt, een superleuke dag, koffie en thee met iets lekkers, een gezonde vegan of vegetarische lunch van biologische producten en heel veel dank. Afhankelijk van de activiteit wordt er bovendien gereedschap uitgeleend en plantmateriaal beschikbaar gesteld. Ook zien vrijwilligers tijdens de klus meteen resultaat, ontmoeten ze (nieuwe) mensen, leren ze hun burens (beter) kennen en weten ze erna weer wat meer over de doelstellingen van het BuurtGroenBedrijf.

Vrijwilligersvergoeding

Een deelnemer aan het vaste team werkt van begin tot eind mee aan een activiteit. Een vaste vrijwilliger werkt ook op andere plekken dan alleen in de straat waar hij/zij/hen woont, is verantwoordelijk voor het uitdragen van de normen, waarden en principes van het BuurtGroenBedrijf en helpt en ondersteunt bewoners bij het uitvoeren van de activiteiten. Na het sluiten van een vrijwilligersovereenkomst is het mogelijk om een vrijwilligersvergoeding aan te vragen.

Stagelopen

Het BuurtGroenBedrijf is een leuke en waardevolle plek om te leren. Veel verschillende vakdisciplines zijn nodig om samen met bewoners een groene en sociale buurt te maken. Afhankelijk van de leerdoelen die de student heeft en de werkzaamheden die hij/zij/hen verricht, is het mogelijk een (financiële) vergoeding te krijgen. Afspraken hierover worden vooraf vastgelegd in een stage- en leerdoelenovereenkomst.

Zzp'ers en ondernemers

Op projectbasis worden zzp'ers en ondernemers ingehuurd om een klus te klaren.

Bestuur

De bestuursleden van Stichting BuurtGroenBedrijf ontvangen geen beloning voor hun werkzaamheden. Onkosten kunnen worden vergoed, maar wanneer deze niet binnen twee maanden worden gedeclareerd, worden ze als een schenking aan de stichting beschouwd.

6. Beheer en besteding van het vermogen

Het vermogen wordt gevormd door donaties, inkomsten uit projectwerkzaamheden, subsidies en eventuele andere baten of giften die voortkomen uit werkzaamheden en resultaten. Het BuurtGroenBedrijf is een stichting zonder winstoogmerk. Het vermogen wordt ingezet voor de lopende activiteiten en het ontwikkelen van nieuwe initiatieven om de doelstellingen van het BuurtGroenBedrijf te realiseren.

Het BuurtGroenBedrijf wil zich ontwikkelen tot een organisatie die zelfstandig haar doelstellingen voor de hele wijk kan realiseren en onderhouden. Om de continuïteit van het BuurtGroenBedrijf te waarborgen wil de stichting een continuïteitsreserve opbouwen van maximaal anderhalf maal de jaarlijkse kosten van de werkorganisatie. Deze kosten bestaan uit huisvestingskosten, administratiekosten en inhuur voor de lopende projecten.

In het geval dat het BuurtGroenBedrijf op zal houden te bestaan, zal het batensaldo een bestemming krijgen bij een andere ANBI-geregistreeerde stichting.

Het vermogen van Stichting BuurtGroenBedrijf wordt door de stichting beheerd. Verantwoording wordt afgelegd door middel van een inhoudelijk jaarverslag en een financiële jaarrekening met balans- en resultatenrekening.

Stichting BuurtGroenBedrijf
Spijkerstraat 125
6828DC Arnhem
KVK 70954062
RSIN 858524144
Opgericht in 2018